

NÁZEV ŠKOLY:	Masarykova základní škola a mateřská škola Melč, okres Opava, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU:	CZ.1.07/1.4.00/21.2623
AUTOR:	Mgr. Lucie Čechovičová
NÁZEV:	VY_32_Inovace_Český_jazyk_2
ČÍSLO DUM:	11
TÉMA:	Slohové postupy
ROČNÍK:	8.
OBDOBÍ REALIZACE:	5/2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

Prezentace slouží k výkladu učiva o slohových postupech. Popisuje jednotlivé postupy, zaměřuje se na jejich charakteristiku, výskyt a uplatnění ve stylových oblastech.

Slohové postupy

ZPŮSOB ŘAZENÍ MYŠLENEK V JEDNOM PROMLUVOVÉM CELKU

Informační postup

- je nejjednodušší, jde o prosté podání informace bez dalšího členění projevu, bez hodnocení či komentáře
- forma bývá psaná i mluvená
  - ✓ v oblasti prostě sdělovací jako zpráva, oznámení, dopis, stručné ústní sdělení, běžný rozhovor apod.
  - ✓ v oblasti odborné i administrativní, zvláště v úředních písemnostech (úřední dopis, žádost, potvrzenka aj.)
  - ✓ v oblasti publicistické jako zprávy v tisku, inzeráty, reklamy, ale i jako zprávy rozhlasové nebo televizní

Vyprávěcí postup

- snaží se o vystižení nějaké události, vlastního prožitku nebo příhody v určité dějové posloupnosti
- bývá ve formě mluvené, častěji však psané
- má základní útvar vyprávění a vyskytuje se ve stylových oblastech:
  - ✓ prostě sdělovací jako vyprávění příhod, zážitků, vzpomínek
  - ✓ publicistické, bývá součástí novinářských žánrů, př. črta, fejeton, reportáž, vyskytuje se také v televizních a rozhlasových reportážích

Popisný postup

- vystihuje základní znaky a vlastnosti popisovaného celku a zjišťuje, jak spolu tyto části souvisí
- forma je převážně psaná
- Realizuje se v popisu, a to:
  - ✓ v oblasti prostě sdělovací – dotazníky, seznamy, charakteristiky, posudky, životopisy, aj.
  - ✓ v oblasti popularizační, praktické odborné – odborné popisy, návody
  - ✓ v oblasti vědeckonaučné – popisné partie vědeckých studií
  - ✓ v oblasti publicistické – popisy v reklamách, prospektech, cestopisech

Výkladový postup

- srovnává různé jevy a objasňuje jejich vzájemné vztahy, tzn. vysvětluje příčiny, vyvozuje logické závěry a podává hodnocení
- bývá ve formě mluvené i psané
- má dva základní útvary, a to výklad a úvahu
- Uplatňují se:
  - ✓ v oblasti prakticky odborné jako předpisy, směrnice, zákony, výklady v příručkách, referátech, diskusích
  - ✓ v oblasti vědeckonaučné – výklady v člancích, učebnicích, aj.
  - ✓ v oblasti publicistické v zásadních novinových člancích, v proslovech, besedách apod.

Otázky a úkoly

1. Tímto postupem vysvětlujeme podstatu jevu, nejenom jeho vnější znaky, ale i vnitřní. Naznačujeme mezi nimi souvislosti a příčinné jevy.
  - a. Vyprávěcí slohový postup
  - b. Úvahový slohový postup
  - c. Výkladový slohový postup
  - d. Popisný slohový postup

Otázky a úkoly

2. Považován za nejjednodušší; fakta o tom, co se kdy a kde stalo, prostě konstatuje (nevysvětluje); uplatňuje se zejména ve funkčním stylu prostě sdělovacím (zpráva, dopis, oznámení), administrativním (žádost), publicistickém (zpráva, reklama).

- a) Výkladový slohový postup
- b) Popisný slohový postup
- Informační slohový postup
- d) Vyprávěcí slohový postup

Otázky a úkoly

3. Zachycuje znaky a rysy skutečnosti (věci, osoby, zvířete) často formou výčtu; zřetel k částem a celku, souvislostem; zvláštním druhem popisu je charakteristika - ta vystihuje vnitřní znaky osoby výčtem jejích vlastností (charakteristika přímá) nebo příkladem jednání (nepřímá).

Popisný slohový postup

- b) **Výkladový slohový postup**
- c) **Informační slohový postup**
- d) **Úvahový slohový postup**

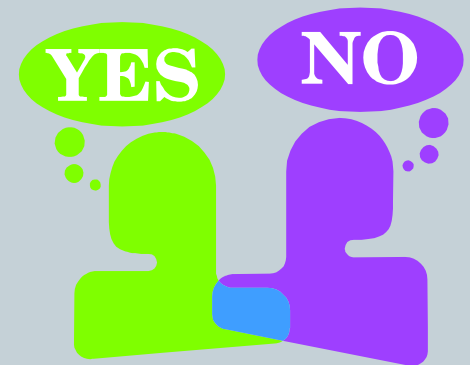
Otázky a úkoly

4. Úvahový postup → vyjadřujeme vlastní názory na problém, využíváme srovnání, hodnocení. Snažíme se z daných faktů vyvodit logické závěry, které mohou být ovlivněny našimi city a postoji. V odborných tématech využíváme výkladových postupů, v uměleckých naopak vyprávěcích.

Ano

b) Ne

Otázky a úkoly

5. Vyprávěcí slohový postup → podává průběh jedinečného děje; dějová linie od zápletky k vyvrcholení a rozuzlení děje; úsilí o zajímavost, napětí, názornost, pestrost; práce s dějovými prvky - zachování časové posloupnosti, retrospektiva...; ve funkčním stylu prostě sdělovacím a uměleckém.

Ano

b) Ne

Citace

MILENA KROBOTOVÁ. *Úvod do české stylistiky*.
Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. ISBN
80-244-0315-3

ALOIS BAUER. *Čeština na dlani: přehled světové a české
literatury/český jazyk*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2005.
ISBN 80-7346-042-4